

DOI: 10.20535/2522-1078.2022.2(12).270889

УДК 655.4

Надходження до редакції: 10.12.2022

Прийняття до друку: 15.12.2022

Головко О. А.

старш. викл. кафедри видавничої справи та редагування Навчально-наукового видавничо-поліграфічного інституту, КПІ ім. Ігоря Сікорського, м. Київ, Україна, holovko.olha@lil.kpi.ua

ORCID: 0000-0002-9955-4913

Holovko O.

Senior lector of the Department of Publishing and Editing, Publishing and Printing Institute of Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute, Kyiv, Ukraine, holovko.olha@lil.kpi.ua

ORCID: 0000-0002-9955-4913

ПРОБЛЕМАТИКА УКРАЇНСЬКОГО КНИГОВИДАННЯ У СФЕРІ ДИЗАЙНУ**PROBLEMS OF UKRAINIAN BOOK PUBLISHING IN THE SPHERE OF DESIGN**

У статті основну увагу приділено аналізу проблем, перспектив і основних тенденцій розвитку українського книговидання у сфері дизайну. Метою статті є аналіз особливостей і проблематики українського книговидання у дизайнерській сфері.

Дослідженням встановлено основні тенденції у розвитку вітчизняного книговидання: фокусування діяльності видавництв на тиражуванні україномовної літератури, посилення промоційних заходів, популяризація електронних видань, створення інтерактивних книг. До перспектив розвитку вітчизняного книговидання віднесено пошуки інноваційних технологічних рішень, створення унікального графічного оформлення книги, застосовування нових методів дизайн-проектування, забезпечення конкурентоспроможності української книги. У межах наукового пошуку проаналізовано вимоги до вербального й візуального контенту, ілюстрування, дизайнерсько-поліграфічного оформлення книг для дизайнерів.

Автором виявлено основні проблеми у вітчизняному видавництві книг для дизайнерської галузі: відсутність конкурентних видань у сфері дизайну на вітчизняному ринку книгопродукції, висока вартість і низька доступність наявних видань усім зацікавленим читацьким аудиторіям; вузька спрямованість наявних книговидань; невідповідність змісту наявного видавничого асортименту вимогам до підготовки чи підвищення кваліфікації кадрів у сфері дизайну; неадекватний добір і розподіл графічного й текстового контенту, труднощі у доборі програм верстки книг, недо-

тримання вимог стосовно ілюстрування видань, їх поліграфічного або ж цифрового оформлення, дидактично-методична недосконалість книги.

Запропоновано вирішення означених проблем через консолідацію зусиль педагогів, методистів, науковців, дизайнерів-поліграфістів, ІКТ-спеціалістів у створенні вітчизняного дидактично ціннісного, архітектонічно досконалого, інноваційного видавничого продукту.

Ключові слова: верстка, видання, дизайн, книга, книгодрукування, освіта, поліграфія.

In the article, the author bring the main attention to the analysis of problems, prospects and main trends of the development of Ukrainian book publishing in the field of design. The purpose of the article is to analyze the peculiarities and problems of Ukrainian book publishing in the field of design.

The research established the main directions of development of Ukrainian book publishing: focusing the activities of publishing houses on the reproduction of Ukrainian-language literature, strengthening promotional activities, popularizing electronic publications, creating interactive books. Prospects for the development of domestic book publishing include the search for innovative technological solutions, the creation of a unique graphic design of a book, the application of new design-projection methods, and ensuring the competitiveness of Ukrainian books. The requirements for verbal and visual content, illustrations, design and printing design of books for designers were analyzed within the scope of scientific research.

The author identified the main problems in domestic publishing of books for the design industry: lack of competitive publications in the field of design on the domestic market of book products, high cost and low availability of existing publications to all interested readers; narrow focus of existing book publications; inconsistency of the content of the existing publishing range with the requirements for training or upgrading the qualifications of personnel in the field of design; inadequate selection and distribution of graphic and textual content, difficulties in selecting book layout programs, non-compliance with the requirements for illustrating publications, their polygraphic or digital design, didactic and methodical imperfection of the book.

It is proposed to solve the specified problems through the consolidation of the efforts of teachers, methodologists, scientists, polygraph designers, and ICT specialists in the creation of a domestic didactically valuable, architecturally perfect, innovative publishing product.

Keywords: typesetting, publication, design, book, book printing, education, polygraphy.

Вступ. Вступ (актуальність роботи). В умовах деструктивних викликів сьогодення негативних впливів зазнає книговидавнича сфе-

ра. Особливо негативно сучасні тенденції позначаються на виданні літератури, яка використовується в освітньому процесі. Це навчальна, наукова література, загалом навчально-методичне забезпечення. Проблема якісного книговидавничого контенту є особливо важливою для різних сфер підготовки кадрів, у яких значну роль відіграє якісне поліграфічне оформлення, вдало сформована архітектоніка видання, його відповідність потребам й інтересам цільових аудиторій. Однією із таких сфер підготовки кадрів є дизайн — галузь максимально інтегрована в естетичну складову підготовки, яка сама відображає важливість оптимальної візуалізації довільного контенту. Тому й книговидання для цієї галузі має характеризуватися максимальним використанням оптимальних методів представлення даних, якісним поліграфічним оформленням, чіткою й продуманою архітектонікою, інноваційними способами візуалізації контенту, високими ергономічними й естетичними параметрами. Сучасні технології створення книговидавничої продукції є максимально інтегрованими в інноваційний простір та покликані створювати якісну книгу, яка є оптимальним комбінуванням важливого, ретельного опрацьованого вербального й передового візуального контенту.

Огляд літератури. У сучасних дослідженнях проблема книговидавництва розглядається різноконтекстно. Учені відмічають посилення уваги до оригінального оформлення ілюстрованої компоненти сучасних видань, що зумовлено трансформацією ставлення до ілюстрування книги, упровадженням нових підходів до стилізації видань, експериментаторством над кольором, грою з фактурами та незвичайними, експресивними композиційними рішеннями, широким залученням прийомів журнальної графіки та арт-буків [10, 43].

До проблем сучасного книговидавництва дослідники відносять неналагодженість структури книгорозповсюдження, відсутність підтримки національного книжкового ринку, неврахування важливості інформаційно-комунікаційних процесів у суспільстві й місця видавничих комунікацій у них [6, 255, 257], відсутність належних маркетингу й промоції видань особливо у гуманітарній сфері, зокрема через участь у професійних фестивалях, конкурсах, виставках [16, 132], недосконалість державного й нормативного регулювання книговидавничої сфери, відсутність протидії піратству [4, 27], відсутність чіткої стратегії розвитку книговидавництва, постійного якісного моніторингу тематичного, економічного і фінансового стану книжкового ринку України,

технічну й технологічну застарілість поліграфічних підприємств, слабке інформаційно-рекламне забезпечення функціонування книжкового ринку, відсутність якісного змістовного наповнення вітчизняних книг, недостатній рівень розвитку наукового книговидання, нерозвиненість електронного книговидання [15, 164, 165]. Вирішення проблем книговидавництва у сфері дизайну Н. Бондаренко вбачає у продуктивній взаємодії з науковцями й видавцями, спрямованій на оновлення, оптимізацію змісту й урізноманітнення дидактичної палітри і дизайну книги із використанням новітніх технологій [2, 13].

До перспектив розвитку вітчизняного книговидання учені відносять постійні пошуки у сфері технологій друку, створення атрактивних тиражів книг, приділення уваги палітурному оформленню видань з використанням сучасних покривних матеріалів, тисненням фольгою, фарбою, сліпого тиснення, застосуванням нестандартних вклейок, приділенням особливої уваги вибору паперу для видання [16, 133], підвищення якості ілюстрацій та просуванням вітчизняної ілюстрації загалом [17, 100], розробку унікального, авторського графічного оформлення книги, яке виділятиме її на тлі конкурентів, застосування нових методів дизайн-проекування [24, 425–428], забезпечення конкурентоспроможності української книги на внутрішньому і зовнішньому ринках через використання нових технологій книговидання та поліпшення якості українського книгопродукту [21, 181].

До провідних тенденцій розвитку книговидавництва періоду воєнного стану дослідники відносять фокусування діяльності видавництва на тиражуванні україномовної літератури за різними тематичними спрямуваннями, зростання промоційних заходів щодо видань суспільно-політичної літератури, активну популяризація електронних видань, зростання впливу політичного дискурсу на мовну орієнтацію видавництва [8, 62], створення інтерактивної книги як способу взаємодії тексту із читачем через можливість змінювати сюжет, взаємодіяти із персонажами, текстом та вбудованими у нього елементами (ілюстраціями, гіпертекстовими посиланнями, навігаційними елементами, кодами, маркерами), книги, насиченої анімованими зображеннями, відео- та аудіоматеріалами, програмними застосунками [12, 602].

У згаданих вище наукових розвідках проблеми, перспективи й основні тенденції розвитку українського книговидавництва мають узагальнювальний характер і не є спроектованими на специфіку книги для дизайнерської сфери. Це є ґрунтовним інсайтом для проведення ґрун-

товного теоретичного аналізу особливостей, проблем і перспектив вітчизняного книговидання для сфери дизайну.

Мета дослідження — розкрити особливості й проблематику книговидавничих процесів у сфері дизайну.

Результати. Основними проблемами, пов'язаними із книговиданням у сфері дизайну, є: підбір адекватного, відповідний розвитку техніки й технологій контенту книги, раціональне комбінування вербального й візуального компонентів контенту видання, досягнення оптимального дизайнерсько-поліграфічного рішення для видань конкретного типу.

Основою будь-якої книги є контент. Оскільки техніка й технології змінюються дуже швидко, то й темп трансформації контенту видань у сфері дизайну має бути відповідним. У межах друкованого видання сьогодні це дається складно, одним зі способів вирішення означеної проблеми є створення цифрових видань. Використання цифрових інновацій у книговиданні може мати як позитивний, так і негативний вплив на галузь в цілому. Адже цифрові технології, з одного боку, негативно впливають на видавничу справу, оскільки все більше людей обирають замість друкованих книг цифрові аналоги, з іншого — цифрове мистецтво надає нових, незвичних, властивих йому засобів виразності, які корелюють із світобаченням представників читацьких спільнот, яка постійно перебувають у діджиталізованому оточенні. У таких умовах друкована книга стає елементом колекціонування або мистецьким об'єктом [23, 152–154].

Сучасна книга для сфери дизайну має відповідати змісту підготовки чи підвищення кваліфікації фахівців-дизайнерів. Адже суттєвий вплив на формування видавничого продукту для дизайнерів зумовлений також інтеграцією нових інформаційних технологій у структуру професійної діяльності дизайнера, що вимагає перегляду підходів до професійної підготовки майбутніх фахівців, неврахування яких затримує формування і розвиток творчої особистості, перешкоджає накопиченню і засвоєнню професійних знань і вмінь, і, врешті, заважає формуванню достатньої компетентності фахівця у сфері його майбутньої діяльності [3, 81].

Провідну роль у виданні для сфери дизайну відводиться візуальному контенту, тобто ілюстраціям, графіці тощо. У цьому контексті можна цілком погодитися із Л. Денисенко, що наголошує на важливості ілюстративної складової для книг у сфері дизайну. Адже у цій галузі часто ключова інформація передається переважно позатекстовими елементами — фотографіями, малюнками, схемами, тому сьогодні слід

приділити увагу різним функціям ілюстрацій у літературі з дизайну (інформаційна, мотиваційна, контролювально-коригувальна функції), покращенню художнього оформлення книг і підвищення їх дидактичної цінності [7, 46, 47].

Важливим атрибутом видання є його дизайн, тобто графічне оформлення зовнішнього вигляду обкладинки книги, художнє оформлення елементів внутрішніх блоків книги (внутрішніх розворотів книги, розташований безпосередньо під обкладинкою), завдяки чому створюється індивідуальний неповторний зовнішній вигляд поліграфічного видання [24, 425–428.]. Дизайн видання є синтезом маркетингу, психології, креативу, журналістики й власне дизайну. Саме композиція як сукупність дизайнерських і текстових елементів, розташованих за правилами дизайну, формує змістову й візуальну цілісність книги [22, 190]. Елементами дизайну видання є лінія, тон, пляма, форма, силует, колір, текстура, розмір, контраст, рух, напрям, ритм [22, 216, 217].

Як слушно підкреслює А. Степанова-Камиш, дизайн охоплює всі елементи видання — структуру, ілюстративний ряд, шрифти, кольорове рішення, архітектоніку (побудову так, аби видання сприймалося як єдине ціле). З огляду на це, під дизайном книги слід розуміти не тільки розставлення текстів, картинок та домальовування візерунків, а й створення комфорту для читачів видання на основі розуміння законів художнього сприйняття та особливості психофізіологічного розвитку людини [20].

Основними рисами дизайну книги є простота, лаконізм, логічна та доцільна декоративність, чіткість конструкції всіх елементів оформлення, пропорції смуги набору і полів, контрастні співвідношення чорного і білого, застосування «вільного» незадрукованого простору в загальній композиції, якісні ілюстрації [11, 31]. При дизайні книг використовують такі творчі інноваційні підходи, як: швейцарський дизайн, дадаїзм, баухаус (підкреслюють типографіку, шрифти без зарубок, геометричні форми, прості лінії, об'єм і колір), асиметрія сітки (використання великих зображень ідеально балансується з текстом, простором і іншими елементами), «вільний» (білий) простір (макро- і мікропростір), «двокольоровість» (використання яскравих елементів з відтінком або сильним контрастом, але не більше двох-трьох кольорів), оп-арт (використання оптичних ілюзій, заснованих на особливостях сприйняття плоских і просторових фігур, що дають глядачеві враження руху, прихованих зображень, деформації поверхні [11, 32–34].

Суттєву роль у формуванні книг для сфери дизайну відіграє верстка, макетування. Адже сучасне видання у сфері дизайну має бути зверстано на належному рівні. Саме завдяки верстці забезпечується вигідна композиційна структура видання, компактне розташування матеріалів на сторінці і максимальне використання корисної площі паперу; естетичний, привабливий і виразний книги пропорційне відображення елементів на відбитку, їх графічна єдність. Сьогодні значна увага зосереджується на використанні сучасних програм професійної верстки [5]. Дослідниця А. Лекарева до оптимальних програм верстки відносить InDesign [13, 22]. Іншою менш поширеною програмою верстки видання є QuarkXPress [1, 288, 289]. Основою верстки книги є макет — набір правил, згідно якого розташовуються елементи. При грамотному виконанню макеті не доведеться замислюватися над тим, як розташувати елементи на сторінці, оскільки їх положення жорстко задано або визначено макетною сіткою. Результатом чіткого планування верстки є єдиний шаблон або кілька шаблонів, за якими створюються всі внутрішні сторінки [13, 22].

Сучасна книга у сфері дизайну має відповідати таким вимогам, як: : комплексність представлення матеріалу; організація методичної системи; функціональність і послідовність у застосуванні наочності; орієнтованість на максимум самостійної роботи; наявність культурного, мовного і мовленнєвого компонента [19, 111], продумана кольорова гама у модних тенденціях привертає, використання прийомів асиметричної верстки з активним «білим» простором (для запобігання втомі очей), застосування типографіки із характеристиками рубаних геометричних форм (для універсализації видання з подальшим переглядом його у діджитал-форматі) [11, 32–34].

До основних параметрів видань у сфері дизайну також можна віднести чіткість та цілісність макету, дидактичну цінність, сучасність, реалістичність, креативність, культурну різноманітність, збалансований візуальний простір, композиційну та колірну збалансованість, чітке розмежування головного та другорядного, виразність і лаконічність інфографіки, дотримання типографських правил (комбінацій шрифтів, гарнітури, кеглю, накреслення), естетику [20].

Особлива увага до видавництва книг у сфері дизайну також зумовлена трансформаціями дизайнерської галузі, зокрема зростанням психологічного, естетичного, культурно-виховного, екологічного впливу на людину нової сфери дизайн-проекування, не пов'язаної з матеріаль-

ним виробництвом та інструментальною функцією продукту; становленням таких нових видів дизайнерської діяльності, як: комп'ютерний дизайн, інформаційний дизайн, дизайн програмних інтерфейсів, медіа дизайн, інтерактивний дизайн, дизайн електронного середовища [18, 662]. У цьому контексті на особливу увагу заслуговує становлення медіадизайну — практики художньо-технічного оформлення й подання інформації з урахуванням ергономіки роботи з інформаційними джерелами та сервісами, функціональних можливостей подання інформації, естетики візуальних форм її представлення та психологічних критеріїв сприйняття її людиною. Важливими конструктами медіа дизайну є інформаційний (організація подання текстових, звукових, динамічних зображень, відеоматеріалів і графічних елементів), корпоративний (створення образу продукту), рекламний дизайн [18, 663, 664].

Для книг у сфері дизайну важливою є культура видання, до якої входить зміст, форма викладу цього змісту, матеріальний носій, до створення для причетні і автор, і редактор, і дизайнер, і поліграфіст [9, 8].

У межах створення видавничого продукту для дизайнерської сфери цікавими є інноваційні підходи, зокрема це «редагування дизайном» (планування інформації цілісними розгортами шпальти, її візуальне структурування на блоки, які легко сприйняти і охопити, сприйняття білого простору як функціонального, а не порожнього елемента) та «дизайн-мислення» (дотримання філософії орієнтації на користувача та емпатії, спілкування з різними групами реципієнтів, тестування усіх можливих функцій з точки зору користувача) [14, 74, 75].

Ключовою проблемою вітчизняного книговидавництва у сфері дизайну є відсутність конкурентних провайдерів видавничо-поліграфічних послуг, що є стримувальним чинником розвитку галузі загалом. Наявна навчальна література у сфері дизайну є незначною в асортиментних позиціях, застарілою з точки зору розвитку сучасної техніки й технологій та не враховує основних вимог до підготовки фахівця у дизайнерській сфері. Основним видавництвом для дизайнерської сфери є «ArtHuss». Запропонований цим видавництвом книжковий асортимент спрямований на постійний розвиток, професійне вдосконалення дизайнера, відображає інноваційний поступ дизайнерської галузі, враховує діджиталізацію дизайнерської сфери, новітні види й напрями дизайнерської діяльності.

У 2021 році видавництвом «ArtHuss» започатковано серію професійної літератури, у межах якої планується видання понад 50 позицій

україномовних книг з графічного дизайну, анімації, розробки ігор, дизайну інтерфейсів. У межах цієї серії видано книги: «Мальована анімація з Престоном Блером», «Письмо — це дизайн: Як слова створюють досвід користування (UX)», «Мапа історій користувача», «Теорія розваг для ігрового дизайну» [25].

Окремі асортиментні позиції з питань дизайну представлені в Інтернет-магазині професійної книги «Balka-book», проте більшість із них російськомовні та високовартісні, що робить їх малодоступними для дизайнерів-початківців, студентської молоді, яка тільки починає опановувати дизайнерську спеціальність. Епізодично пропонуються книги з дизайну такими видавництвами, як: «Віват», «Ліра-К», «Кондор» тощо. Також багато асортиментних позицій названих вище провайдерів видавничо-поліграфічних і посередницьких послуг у сфері книговидавання й реалізації книгопродукції мають дуже вузьку спрямованість та не охоплюють усіх наявних на сьогодні традиційних та інноваційних напрямів діяльності дизайнера.

Висновки. У межах проведення теоретичного аналізу проблем і перспектив книговидавання у сфері дизайну нами з'ясовано, що сучасна книга з дизайну має бути оптимальним поєднанням текстового, візуального контенту, виконана із використанням цифрових інновацій, у сучасному дизайні з використанням прогресивних програм верстки, досконалою архітектонічно. Основними проблемами у книговидавництві для дизайнерської сфери є: відсутність конкурентних видань у сфері дизайну на вітчизняному ринку книгопродукції, висока вартість і низька доступність наявних видань усім зацікавленим читацьким аудиторіям; вузька спрямованість наявних книговидавань, що порушує уявлення про цілісність й різноаспектність дизайнерської діяльності; невідповідність змісту наявного видавничого асортименту вимогам до підготовки чи підвищення кваліфікації кадрів у сфері дизайну; неадекватний добір і розподіл графічного й текстового контенту, труднощі у доборі програм верстки книг, недотримання вимог стосовно ілюстрування видань, їх поліграфічного або ж цифрового оформлення, дидактично-методична недосконалість книги. Основним шляхом вирішення цих проблем є консолідація зусиль педагогів, методистів, науковців, дизайнерів-поліграфістів, ІКТ-спеціалістів у створенні вітчизняного дидактично ціннісного, архітектонічно досконалого, інноваційного видавничого продукту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бондаренко Н. Якість підручників у фокусі експертної оцінки // Проблеми сучасного підручника. 2022. Вип.28. С. 5–17. URL: <https://doi.org/10.32405/2411-1309-2022-28-6-17> (дата звернення: 23.12.2022).
2. Вітрук О. А., Білітюк В. В. Інноваційні технології у професійній підготовці майбутніх фахівців дизайну // «Модернізація підготовки майбутніх фахівців професійно-педагогічного напрямку в умовах освітнього простору»: матеріали Міжнародної наукової Інтернет-конференції (м. Кривий Ріг, Криворізький державний педагогічний університет, 25–26 квітня 2019 р.). Кривий Ріг: КДПУ, 2019. С. 81–84.
3. Горобець О. О. Статистичний аналіз книговидання в Україні та світі // Статистика України, 2018. №2. С. 22–29. URL: doi:10.31767/su.2(81)2018.02.03 (дата звернення: 23.12.2022).
4. Городенко Л. М. Системи верстки. Київ: Центр Вільної Преси, 2006. 520 с.
5. Гра в бісер: Комунікаційні ігри сучасності: монографія / за ред. О. Косюк, О. Кошелюк. Луцьк : ВежаДрук, 2017. 264 с.
6. Денисенко Л. І. Види ілюстрацій та їх дидактичні функції у навчальних посібниках з проектування одягу // Мистецтво і дизайн: традиції, пошук, перспективи. Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів і молодих вчених 19–20 квітня 2017 р.; МІХМД ім. С. Далі, ІПТО НАПН України / редкол.: О.О. Фурса (голова). К.: Вид-во ТОВ «ТОНАР», 2017. С. 43–47.
7. Завальнюк А., Груздьова О. Специфіка роботи українських видавництв в умовах воєнного стану // Перші кроки у науці: науковий пошук студентів фахових коледжів збірник матеріалів ІІ студентської науково-практичної онлайн-конференції 26 травня 2022 року. Київ, 2022. С. 58–63.
8. Зелінська Н. В., Листвак Г. Б., Омельчук А. С. Редактор і забезпечення культури навчального видання. Спадок, від якого ми відмовляємося. Поступово // Видавнича культура шкільного підручника: проблеми, що не втрачають актуальності»: матеріали круглого столу (15 грудня 2020 р., м. Львів). С. 5–24.
9. Клочков О. Є. Нові тенденції оформлення ілюстрованих видань художньої літератури в Україні // Наукове мислення: Збірник статей учасників дев'ятої всеукраїнської практично-пізнавальної інтер-

- нет-конференції «Наукова думка сучасності і майбутнього», (3 по 12 березня 2017р.). Видавництво НМ. Дніпро, 2017. С. 41–44.
10. Корнієць Н. В., Вовк О. В. Сучасні прийоми верстки та дизайну як засоби підвищення ефективності сприйняття навчального матеріалу // Поліграфічні, мультимедійні та web-технології: матеріали Молодіжної школи-семінару V Міжнародної науково-технічної конференції, 3 листопада 2020 р. Харків: ХНУРЕ, 2020. Т. 2. С.31–34.
 11. Кравченко О. В., Пепчук І. О. Інтерактивна книга в Україні: набутки та перспективи. The 7th International scientific and practical conference “Science, innovations and education: problems and prospects” (February 9–11, 2022) CPN Publishing Group, Tokyo, Japan. 2022. С. 593–603.
 12. Лекарева А. Верстка книги у поліграфічному дизайні // Час мистецької освіти «Мистецька освіта: пошуки та відкриття»: зб. Статей VIII Всеукраїнської наук.-практ. конф., (22–23 жовтня, 2020) / заг. ред. В.В. Фомін. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2020, Ч. II. С. 19–23.
 13. Листвак Г. Принцип «редагування дизайном» і потреба його застосування в підручниках НУШ // Матеріали VI Тикторівських читань «Видавнича справа в Україні: на перехресті традицій та інновацій» (20–21 травня 2021 року). С. 73–76. DOI: 10.32403/978-966-322-528-9-2021-73-76 (дата звернення: 23.12.2022).
 14. Маслак Т. А., Білоусько Т. М. Українське книговидання. Стан і проблеми // Збірник наукових статей магістрів Інституту економіки, управління та інформаційних технологій. Полтава: ПУЕТ, 2018. Ч. 1. С. 162–167.
 15. Новачук А. Р., Іванова Н. І. Видавничі стратегії дніпровського видавництва «Герда» // Масова комунікація у глобальному та національному вимірах. 2019. Вип. 12. С. 129–135.
 16. Новік Г. В., Земцова П. О. Сучасна ілюстрація. Видавництво «А-ба-ба-га-ла-ма-га» // Теорія та практика дизайну: зб. наук. праць. Дизайн. К.: НАУ, 2021. Вип. 24. С. 95–103, doi: 10.18372/2415-8151.24.16296
 17. Ситник О.В. Медіадизайн як інноваційний розвиток проектування // Проблеми сучасного підручника. 2014. Вип. 14. С. 661–667. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/psp_2014_14_76 (дата звернення: 23.12.2022).

18. Скрипник Н. І. Сучасний підручник як засіб виховання, навчання і розвитку особистості // Проблеми сучасного підручника: збірник тез міжнародної науково-практичної конференції (наукове електронне видання), 14 травня 2019 р., К.: Педагогічна думка, 2019. С. 111–112.
19. Степанова-Їамиш А. Дизайн українських підручників обмежений не нормативами, а надлишковою бароковістю — експерти про вимоги до книжок. URL: <https://nus.org.ua/articles/dyzajn-ukrayinskyh-pidruchnykyv-obmezhenyj-ne-normatyvamy-a-nadlyshkovoyu-barokovistyuu-ekspertky-pro-vumogy-do-knyzhok/> (дата звернення: 23.12.2022).
20. Шапошникова А. Українське книговидання: стан і проблеми // Україна і світ: гуманітарно-технічна еліта та соціальний прогрес: Матеріали міжнар.наук.-теор. конференції студ. та аспір. 10 — 11 квітня 2019 року. Харків: НТУ „ХПІ”, 2019. С. 181–185.
21. Шевченко В. Е. Форми візуалізації в сучасному журналі: монографія. Київ: Видавець ПАЛИВОДА А. В., 2013. 340с. URL: https://issuu.com/victoryshe/docs/shevchenko_monograph_____1__1_ (дата звернення: 23.12.2022).
22. Шульська Н., Манюхіна А. Ілюстративна культура сучасної дитячої книги: видавничі норми й читацькі вимоги // Scripta manent: молодіжний науковий вісник інституту філології та журналістики. 2016. С. 152–154.
23. Яковлева С. І., Лопатіна М. Є. Професійна дизайн освіта і проектна діяльність. проблеми підготовки дизайнерів // Проблеми сучасної педагогічної освіти. 2019. №63-1. С. 425–428.
24. Arthuss. URL: <https://www.arthuss.com.ua/shop/knyhy-pro-dyzayn-all-directions/> (дата звернення: 25.12.2022).

REFERENCES

1. Bondarenko, N. (2022). Quality of textbooks in the focus of expert evaluation. *Problemy suchasnoho pidruchnyka*, 28, 5-17. <https://doi.org/10.32405/2411-1309-2022-28-6-17>
2. Vitruk, O. A., Bilitiuk, V. V. (2019). Innovative technology in the professional training of future design specialists. «Modernizatsiia pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv profesiino-pedahohichnoho

- napriamku v umovakh osvithnoho prostoru»: materialy Mizhnarodnoi naukovoï Internet-konferentsii (pp. 81-84). Kryvyi Rih: KDPU.
3. Horobets, O. O. (2018). Statistical analysis of book publishing in Ukraine and the world. *Statystyka Ukrainy*, 2, 22-29. [https://doi:10.31767/su.2\(81\)2018.02.03](https://doi:10.31767/su.2(81)2018.02.03)
 4. Horodenko, L. M. (2006). *Layout systems*. Kyiv: Tsentr Vilnoi Presy.
 5. Kosiuk, O., Kosheliuk, O. (2017). *The game of beads: Communication games of modern times*. Lutsk : VezhaDruk.
 6. Denysenko, L. I. (2017). Types of illustrations and their didactic functions in training manuals on clothing design. *Mystetstvo i dizain: tradytsii, poshuk, perspektyvy*, 43-47.
 7. Zavalniuk, A., Hruzdova, O. (2022). The specifics of the work of Ukrainian publishing houses under martial law. *Pershi kroky u nautsi: naukovyi poshuk studentiv fakhovykh koledzhiv zbirnyk materialiv II studentskoi naukovo-praktychnoi onlain-konferentsii* (pp. 58-63). Kyiv.
 8. Zelinska, N. V., Lystvak, H. B., Omelchuk, A. S. (2020). Editor and cultural support of the educational publication. *An inheritance we renounce. Gradually. Vydavnycha kultura shkylnoho pidruchnyka: problemy, shcho ne vtrachaiut aktualnosti*: materialy kruhloho stolu (pp..5-24). Lviv.
 9. Klochkov, O. Ye. (2017). New trends in the design of illustrated editions of fiction in Ukraine. *Naukove myslennia: Zbirnyk statei uchasnykiv deviatoi vseukrainskoi praktychno-piznavalnoi internet-konferentsii «Naukova dumka suchasnosti i maibutnoho»,* (pp.41-44). Dnipro: Vydavnytstvo NM.
 10. Korniiets, N. V., Vovk, O. V. (2020). Modern methods of layout and design as a means of increasing the effectiveness of the perception of educational material. *Polihrafichni, multymediini ta web-tekhnohii: materialy Molodizhnoi shkoly-seminaru V Mizhnarodnoi naukovo-tekhnichnoi konferentsii* (pp. 31-34). Kharkiv: KhNURE.
 11. Kravchenko, O. V., Pepchuk, I. O. (2022). Interactive book in Ukraine: achievements and prospects. *The 7th International scientific and practical conference “Science, innovations and education: problems and prospects”* (pp. 593-603). CPN Publishing Group, Tokyo, Japan.
 12. Liekariëva, A. (2020). Book layout in polygraphic design. *Chas mystetskoi osvity «Mystetska osvita: poshuky ta vidkryttia»: zb. Statei VIII Vseukrainskoi nauk.-prakt. konf.* (pp. 19-23). Kharkiv: KhNPU imeni H. S. Skovorody.

13. Lystvak, H. (2021). The principle of "editing by design" and the need for its application in textbooks of the NUSh. VI Tyktozivskykh chytan «Vydavnycha sprava v Ukraini: na perekhresti tradytsii ta innovatsii (pp. 73-76). Lviv.
14. Maslak, T. A., Bilousko, T. M. (2018). Ukrainian publishing house. Condition and problems. Zbirnyk naukovykh statei mahistriv Instytutu ekonomiky, upravlinnia ta informatsiinykh tekhnolohii, 1, 162-167.
15. Novachuk, A. R., Ivanova, N. I. (2019). Publishing strategies of the Dnipro publishing house "Herda". Masova komunikatsiia u hlobalnomu ta natsionalnomu vymirakh, 12, 129-135.
16. Novik, H. V., Zientsova, P. O. (2021). Modern illustration. "A-ba-ba-ga-la-ma-ga" publishing house. Teoriia ta praktyka dyzainu, 24, 95-103. <https://doi.org/10.18372/2415-8151.24.16296>
17. Sytnyk, O.V. (2014). Media design as an innovative design development. Problemy suchasnoho pidruchnyka, 14, 661-667. http://nbuv.gov.ua/UJRN/psp_2014_14_76.
18. Skrypnyk, N. I. (2019). A modern textbook as a means of education, training and personality development. Problemy suchasnoho pidruchnyka: zbirnyk tez mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (pp. 111-112), K.: Pedahohichna dumka
19. Stepanova-Kamysh, A. (2022). The design of Ukrainian textbooks is limited not by regulations, but by excess baroque — experts on the requirements for books. Retrieved from: <https://nus.org.ua/articles/dyzajn-ukrayinskyh-pidruchnykiv-obmezhenyj-ne-normatyvamy-anadlyshkovoyu-barokovisty-ekspertky-pro-vymogy-do-knyzhok/>
20. Shaposhnykova, A. (2019). Ukrainian book publishing: state and problems. Ukraina i svit: humanitarno-tekhnichna elita ta sotsialnyi prohres: Materialy mizhnar.nauk.-teor. konferentsii stud. ta aspir (pp.181-185). Kharkiv: NTU „KhPI”.
21. Shevchenko, V. E. (2013). Forms of visualization in a modern magazine: monohrafiia. Kyiv: Vydavets PALYVODA A. V.
22. Shulska, N., Maniukhina, A. (2016). Illustrative culture of modern children's books: publishing standards and reader requirements. Scripta manent: molodizhnyi naukovyi visnyk instytutu filolohii ta zhurnalistyky, 152-154.
23. Iakovlieva, S. I., Lopatina, M. Ye. (2019). Professional design education and project activity. problems of training designers. Problemy suchasnoi pedahohichnoi osvity, 63-1, 425-428.
24. Arthuss (2022). Retrieved from <https://www.arthuss.com.ua/shop/knyhy-pro-dyzayn-all-directions/>